

למען תזכור... ♦♦♦

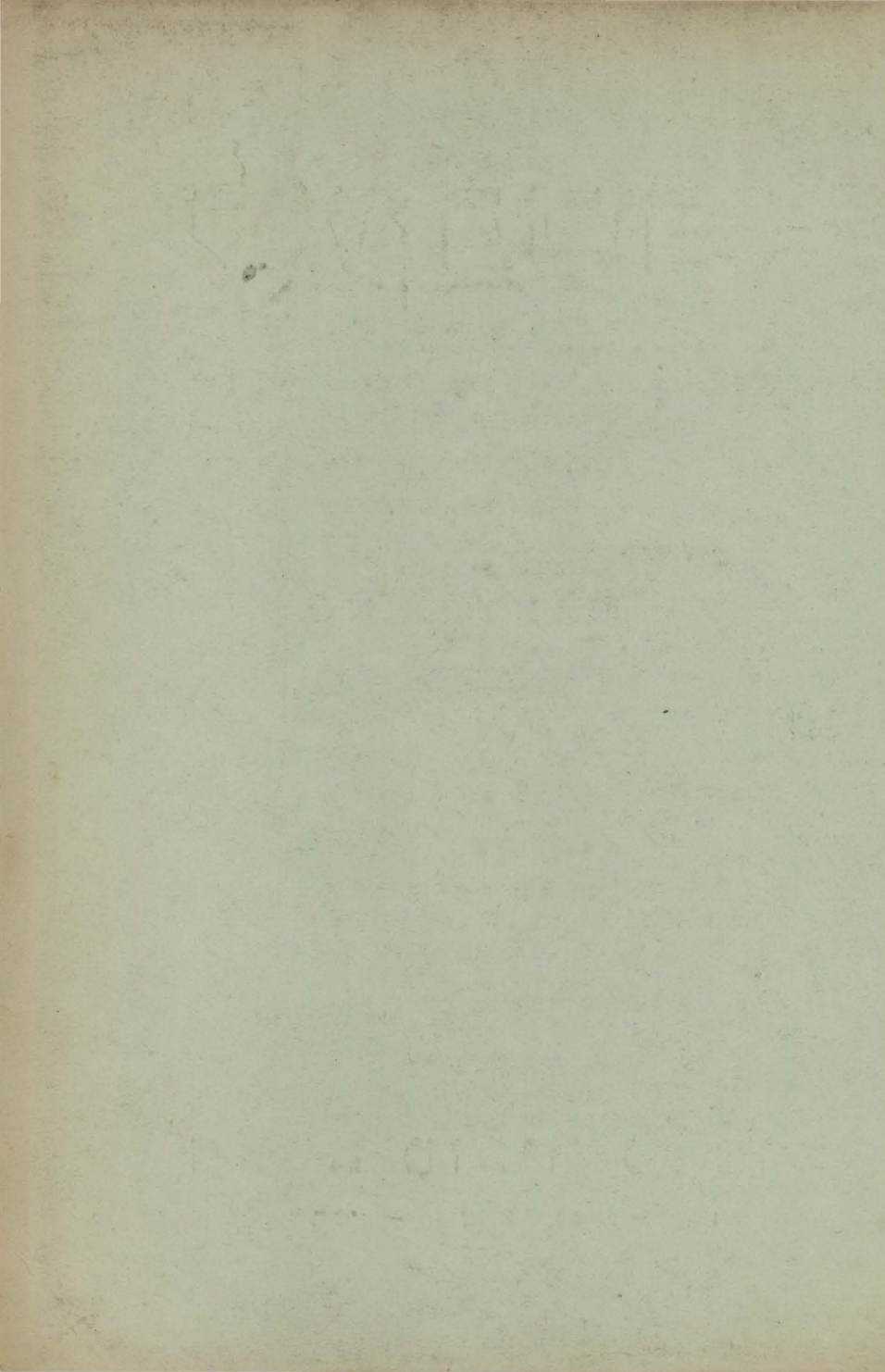
ÖSSZEÁLLITOTTA:
DOMÁNY ERNŐ

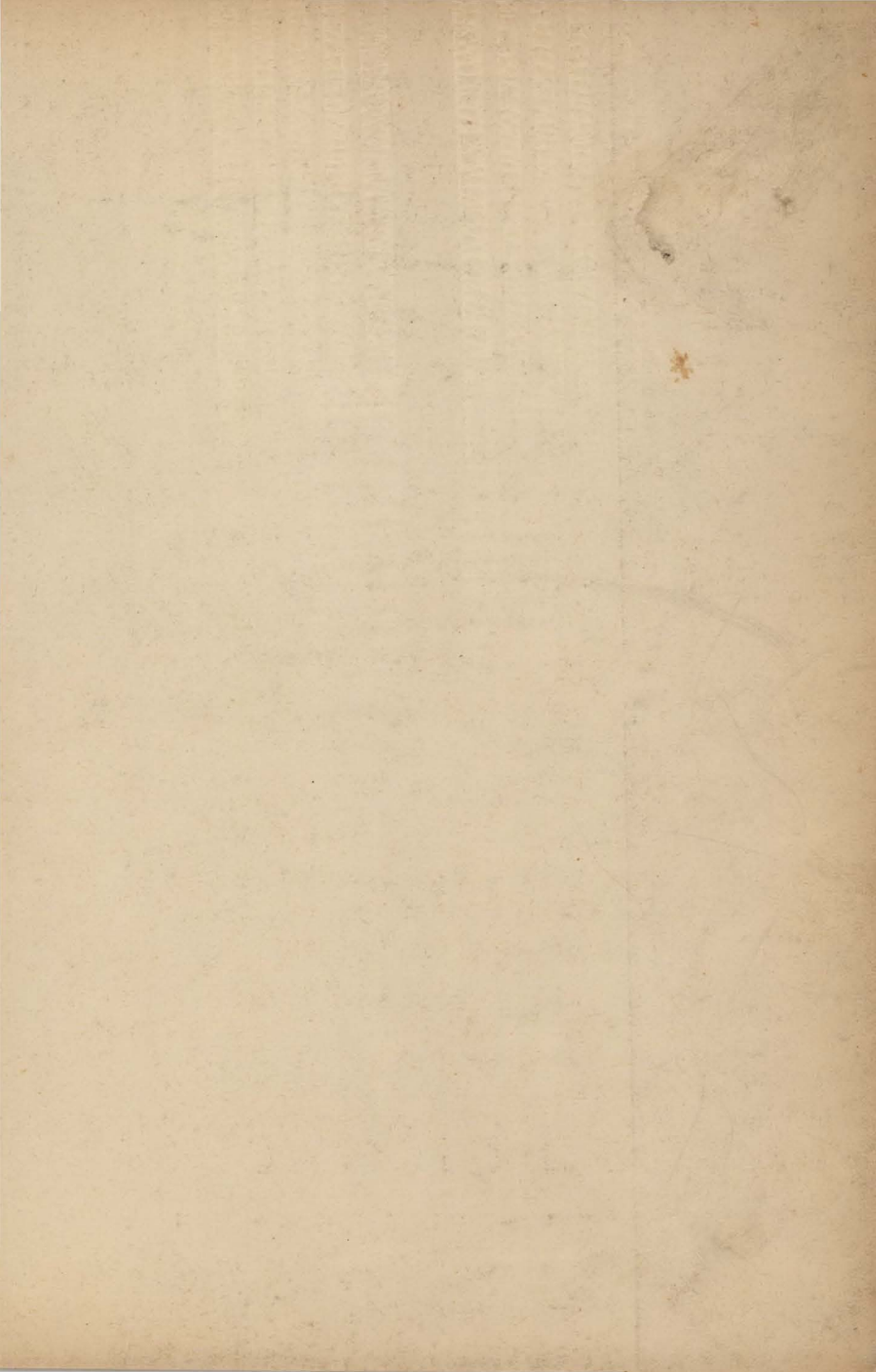
ELSŐ RÉSZ

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2025

הברא מזכיר נשמות

תרנ"ו – תרצ"ט 1896–1938

למען תזכור . . .

דברי קורות חברתנו
חברא מזכיר נשמות
תרנ"ו – תרצ"ט

מיום הוסדה עד היום הזה הנם כתובים בספר.

I.

... hogy emlékezz.

Emlékkönyv. Viszapillantás a Hazkáráh imaegyesület
több mint négy évtizedes működésére. 1896 — 1938.

... ואידך זיל גמור

והיא שלשלת הקבלה, כפי אשר היא בכתבי הקודש, בש"ס
ובספרים החדשים מקרוב באו ושערום אבותינו ורבותינו
הקדושים אשר בארץ המה. מאמרות מש"ס, מדרשים,
מנהגים, גיונות — כאשר תחזינה עיניך בואכה ספרה.
אל"י בן מ"ה ר' ארי' יודא דאמאן,
ר"מ דחברא הנ"ל.

II.

... a többit tanuld hozzá.

Vallási szabályok, szokások, szemelvények a Talmudból.
Elmélkedések.

Kiadja : a Hazkáráh egyeslet, Hunyadi-tér 3.
Összeállította : Domány Ernő, egyes. rabbi.

יובל שי

לכבוד ולתפארת ולעלוי נשמת
האשה הצנועה טובת לב מרת

רחל בת רבקה ע"ה
למען יזכר שמה לדור ודור
ולנצח נצחים!

נפטרה: ג' אדר א' תרצ"ה לפ"ק.

1935. február 6.

יש לה בוכים:

בנה הנכבד הבן יקיר והמושלם
ה"ב יעקב הלוי לאשימין נ"י.

בעלה ויהללה: האדון הנכבד כ"ה ר' בנימין זאב הלוי
לאשימין נ"י ראש הקהל דחברתנו.
נפשו עליה תתאבל, וימאן להתנחם!

התלמוד תורה דחברתנו נקראת על שמה: "אהל רחל"

עסקך באמונה אמיתית, בצרכי חברתנו יפעלו נחמה לנפשך
הטובה, כאשר כל אות שבראשי תיבות שם חברתנו יזעק
כותלי בית המדרש יוכיחו, ואכן מקיר תזעק לך באהבה
נחם!! = (חברה מזכיר נשמות).

ב"ה. ער"ה שנת יקב"ץ גליותנו."

המחברת הזאת, איזה עלים, הוצאתי לאור לבעלי חבורה "מזכיר נשמות" במקום אשר אני דורש אל המשים על לבו לשמוע דברי תנ"ך, וגמרא, ודינים, ומנהגים, וכדומה. הוצאתי לאור להם ולבניהם אחריהם, לעסוק בדברים הנוגעים לידיעת תוה"ק, ולא הבאתי בזה רק מעט מאמרי חכ"ל, ואיזה מנהגים, ונושאי דגל תורתנו בכל דור ודור.

וכולם דברים ידועים הם, מאתי לא תצא ההוראה, וקמחא טחינא אני טוחן. אמנם מחברת קטנה כזאת יקח כל אחד בידו לחפש בה, ואולי אוכה לעורר אף נפש אחת מישראל להרחיב עיני דרישתו בתורה, ומטעם זה קראתי בשם "למען תזכור".

פה אקוד אפים ארצה לעורר ישראל בגבורה, שוכני ד' לשלוח בני לישיבה, והייתי ציית בזה לדברי הרב הנאון מרא דאתרא דקהילתנו ההנה"צ וכו' חכם הרום האוהב עמו ישראל באהבה! וכו' וכו' הרב המאוהב ר' אפרים פישל ווסמאנן שליט"א — אחד המיוחד שבחבורה הפנימית של הסתדרות הארטאדאקסיע דארצינו. — תודה עמוקה ותשואות חן חן להד"נ! כי היא מצוה הבאה בעבור!

והנני קובע ברכה לכבוד הורי — ואתחנן אל ד' שיאריך ימי אבי וימי אמי ברוב עוז ושלום, ובבריאות הגוף — כל מגמתם היתה לראות אותי עוסק בתורה ומצות, כאשר הייתי כבר שית כבר שבע התחיל אבי שיחי ללמד אתי איזה משנה, והי' הוא מעורר את השחר ילדותי מול לימוד תוה"ק — ואמי מורתי טובת שכל, ואשת חיל, היתה שומעת פתח האהל ושמה לבה, וזאת עמדה לי עד הנה! (אסוך שמן וכו') ויחקו לחיים טובים בספרן של צדיקים אני מורי מוה"ר ר' ארי' יודא בן אל"י דאמאן ראש הקהל דק"ק עדיעק, ואמי מורתי שתחי' מרת דבורה בת מו"ה ר' רפאל יודא פאבער, יוכו לביאת גואל צדק בב"א! יה יהושיע את מו"ה מוה"ר יהושע פאבער שיחי (רה"ק דק"ק ווערפעלעט תע"א) עכ"ל. — וכל אשר תאמר שרה אשתי בנעות שפתיה ברבת תפילתה ישמע ד' בקול. — בני רפאל משה ידבר והאלקים יענו בקול של חיבה לטובה לו כל הימים.

לכבדיה תעמוד ביום הזכירה, להצילו מכל פגע רע! ובבזה לא ישלחו את ידם ה"ה הח"ר בנימין זאב בן הח"ר דוד יהודה הלוי לאשיטין ראש הקהל דחברתנו עמוע"ש! עם בנו יחידו יעקב נ"י. בעד כל קהל עדתי אישא כפי אל שומר שארית ישראל: אנא ד' ברכם טהרם רחמם צדקתך תמיד גמלם, מלא ידיהם מברכות, ויהיו כולם הם ונשיהם וכל יוצאי חלציהם מחנוניך לנהלם על מבועי כל מיני הצלחות. עד יתקע ב"ב בשופר גדול ונשתחוה לד' בהר הקדש בירושלים אמן כ"ד.

יראה ד' בעני עמו, וישלח עזרתו מקדש, יפור את העננים אשר ע"י מרידות הגלות העיבו את שמינו! ואת רוח הקד המנשב במחנה העברים! וירום קרנינו וקץ תורתו ומשיחו ב"ב א"ס. אל"י דאמאן.

אתה זוכר מעשה עולם — ופוקד כל יצורי קדם
אתה זוכר את כל המפעל — וגם כל היצור לא נכחד ממך
כי זכר כל היצור לפניך בא — מעשה איש ופוקדתו.

„Te emlékszel a világ teremtésére — számon tartod az ősök alkotásait. — Te emlékszel minden cselekedetre — és nincs alkotás, mely elsikkadna előled — minden teremtmény emléke Elédbe kerül — az ember cselekménye és igyekezete.“

Ha ezt az imát megszövegező bölcsek, hol מעשה עולם hol מעשה איש ופוקדתו, hol pedig יצורי קדם, hol המפעל megjelölést használnak, úgy ezek a kifejezések mindegyike külön-külön kiegészítő részei ama végtelen isteni tökéletességnek, amelyet a kabalisztikus irodalom ם אין „végnélküli“ jelzővel szokott megnevezni.

A földkerekség sokféle néprétege foglalkozási ága, minden rendű és rangú társadalmi osztálya, többé-kevésbbé mind-mind hivatott közreműködő tényezői az egyetemes világ kialakulásának. Végeredményben minden egyes egyén kiveszi részét az egyetemes nagy munkából. Hogy kinek mennyi az érdeme vagy mulasztása, itt állítja be hitünk a gondviselés tökéletes mindenhatóságát.

Ros Hasonó napján, a világ teremtésének évfordulóján, rebegi áhitattal a zsidó hívő ezt a lélekemelő imát következő gondolatmenettel:

Teremtője a mindenségnek. אתה זוכר מעשה עולם.

Te emlékszel a világ teremtésére אשר ברא אלקים, amelyet azzal a tervvel teremtettél, hogy az tovább fejlődjék, tökéletesedjék, דעשות.

Ez utóbbi az emberiség hivatása. Egyedül Te tudod felbecsülni, hogy igen-e és hogy eleget-e, hogy helyes mederben fejlődött-e a világ egyeteme azóta; nincs-e mulasztás fejlődésében. Fel tudod becsülni óh Mindenható az evolúciót minden egyes alkotásban.

Számon tudod kérni az összeségnek egyes szerves részétől, hogy lépést tartott-e az összességgel. Vallás, tudomány, művészet, irodalom, technika, kereskedelem, ipar, földművelés hozzájárult-e külön-külön mind eme tényező, az emberiség boldogulásához? Ezeket a magánalkotásokat mind-mind számon kéred.

Mindezeket azonban egymáshoz való viszonyában is felméred. **אתה זוכר את כל המפעל!**

Emlékezel az összhatásra, valamint az egyes rétegek közreműködésére. De ezeken túl végtelen a Te tökéletességed, ó Örökkévaló. **כי זכר כל היצור לפניך בא.**

Mert minden egyes teremtményed munkálkodása Elébed kerül. **מפעל איש ופקודתו** Minden egyes ember cselekménye a Te böles mérlegelésed tárgyát képezi. A Te végtelen igazságod becsüli fel a teljesítményt: Mennyi abban az igyekezet, mennyi az áldozatkészség, a szorgalom, a lelkesedés, szent meghatottság a szenvedélyes odaadás, a tisztas munka, a valódi talentum. És mennyi benne — talmi ragyogás. **וגם כל היצור לא נכחד ממך.**

Nincs alkotás, amelynek benső igazi értéke rejtve lenne Előtted.

Ezen szerény elmélkedés előrebocsájtása mellett tekint vissza a Hazkaráh egyesület, fenállásának 4 évtizedére, nem zajos üdvörléssel, sem lakomáknál elhangzó felköszöntőkkel, hanem **בקול דממה דקה** szerény hálaima halk elmondásával, de bensőséges öntudattal ünnepel.

Egyesületünk érdemdús vezetői és tagjai mindnyájan át vannak hatva e bensőséges érzéstől, akik kivétel nélkül részesei és közreműködői eme kegyeletes vallásszolgálat szolgáló közületnek mai kialakulásában. Nem szerénységtelenség, ha úgy érezzük, hogy egyesületünk hivatást töltött be fővárosunk zsidóságának hitéletében; az elmúlt 40 esztendő alatt ez az egyesület valóban beírta nevét a vallásápolás és vallásmélyítés történetének aranykönyvébe.

Bár nincsenek már közöttünk akik az egylet böleső-jét állták körül, de szép számmal vannak buzgó templolátogató oszlopos tagjaink között, akik 30—35 éve végzik imaházunkban áhitatukat; az egylet mozzanatainak túlnyomórésze előttük játszódtott le, előttük szök-kent a kis csemete sudárba s im előttük terebélyesedett a mai mérete szerint — a körülményekhez képest — lombos fává.

1896 junius 7. כ"ז סיון תרנ"ו

indult el a belügyi kormányzathoz intézett kérvény: Haskora egylet alapítása, illetve az alapszabályok jóvá-hagyása tárgyában: „Áthatva azon lélekemelő gondolat-tól és érzéstől, hogy szeretett hazánk 1000 éves fenn-állását ezen haza minden polgára az egyéni és vallás-szabadság teljes élvezetében ünnepli, elhatározták, hogy egyesüljenek oly célból, hogy a zsidóság között a vallá-sos és főleg a **hazafias szellemet** hathatósan ápolják.“

Ideiglenes elnök: Müller Ignác. 1897 május havában a jegyzőkönyvek tanusága szerint Neumann Ferenc mint elnök és Morgenstern Lázár mint titkár vezetik az egyesület ügyeit. 1901 március hó 10-i jegyzőkönyvben szerepel először elnökként Wachsmann Lipót ע"ה tit-kárként: Katz Áron ר"ר.

Két név, melyek örökké dicsőséget fognak jelenteni egyesületünknek, viselőjük halálukig szolgálták vallá-sunkat, szeretett hazánkat és hitünket, amely tündöklő nevekre feljegyzéseink folyamán még érdemlegesen vissza fogunk térni.

A mennyei örök üdvösségben részesüljenek alanti nevek néhai dicső viselői:

Altman Mór (gazda), Borsodi Mihály, Bálint Már-kusz (alelnök), Burger Jakab, (Drechsler Dávid (alel-nök), Haberfeld József (Talm. T. elnök), Hoffenreich Jakab, Havas Mór, Katz Ferenc, Kellermann Miksa, Lővi Izsák (elnök), Mór Gábor, Rosenfeld Vilmos, Schiff

Sámuel, Schwartz Mayer, Schwartz Jóél Dauw, Szüszér Mihály, Steiner Sándor (gabe), Strasser Ignác, Szécsi Lajos (elnök), Tisch Adolf (gabe), Tandlich Mór, Türk Ármin, Waldmann Ármin (alelnök).

יבוא שלום יגוהו ע"ל משכבותם !

Őszinte kegyeletünk őrzi szent emléküket. Azokét is, akik elnézésből kimaradtak a felemlítés névsorából. Emlékezzék meg mindannyiukról az Örökkévaló a többi jámborokkal egyetemben.

Wachsmann Lipót kb. 9 évig, **Szécsi Lajos** 7 évig vezette áldásosan az egyesületet. Mindkét megdicsőült alakja nemes fényben tündökölt a tiszta, az igazi magyar zsidó jellemnek sugárzó csillogásában.

מורינו ורבינו ר' אהרן ב"ץ ז"ל.

כ"ח כסלו תרצ"ז.

A megtestesült kötelelességtudás, lelkiismeret- és szolgálatkészség volt. A tökélyre jutott becsületesség és mindezek a nemes tulajdonságok áthatva hamisítatlan vallásosságtól. Az Istenfélelem iskolapéldája. Puritán jellem; annak a világnak megbecsült és tisztelettel övezett alakja, melynek tagjai a tisztes munkát a becsületes működést felülhelyezik minden talmi ragyogásnak.

ויעמוד בין המתים ובין החיים.

Szinte láthatóan teremtetett lelki kapcsolatot az élők és elköltözött szülők között. Jarhzeitkor vagy mázkninál az volt az ájtatoskodó érzése: *אולי ימושיני אני* "hátha ér-zékel engem Atyám"!

Munkásságát nagy szívének egész odaadásával állította a hitélet szolgálatába. Mély szeretettel tartózkodott imaegyesületünkben, mely második otthona volt. Büszkén hordjuk emlékét szívünkben, mely a megdi-csőült iránt el nem halványuló kegyelettel van eltelve.

E sorok írója 15 évig volt szomszédja, szerény munkatársa az imahelyiségben, igazi atyai jóbarátot tisztelhetett benne. Érzésében és gondolkodásában csodálatos összhangban egyesült a multnak tradíciója és a jelen megértés iránti törekvése. 1923 február 4-én megtartott 25 éves jubileum alkalmából elnöki jelentésében Loschitz Ferenc mint buzgó és fáradhatatlan titkárt aposztrofálta, „kinek ragaszkodó ügyszeretete és áldozatkészsége mintaképül áll előttünk.”

Gondolatunk és lelkünk a szeretet és kegyelet szárnyán megemlékezésünk során odaszáll megb. mesterünk sírjához, akinek jóságos lelke bizonyára megérzi és érdemeiben az ő egyesületét is részesíti. Dicsőséges áldást terjesztő életének vonásai kitörülhetetlenül vannak lelkünkbe vésve. Az Egek Ura kit mindig szívében hordott adjon neki örök nyugodalmat. — תנצבה ! —

1917 május 20.

A közgyűlés Weisz Józsefet válassza meg elnöknek, alelnök: Révész Miksa, ellenőr: Szemere Sándor, pénztárnok: Katz Mór, gabbe: Tenzer Mór. A közgyűlés ugyanakkor Loschitz Ferenc választmányi és Adler Henrik rendes tagot dísztagokká, Ekstein Mórt választmányi taggá válassza meg. Weisz József egyesületünknek jelenlegi örökös díszelnöke, kinek vele egyivású kortársai már annyira megritkultak közöttünk külön fejezetet érdemelne egyesületünk történetében. Működött az összes tisztségekben, ahol mindenütt legjobb lelkiismerete szerint foglalkozott a rábízott ügyekkel. Dr. Gyarmati Dezső javaslatára megalakult a mai napig is fennálló עשר תעשר alap „nem kérő szegények” számára.

1922 március 12-én י"ב אדר תרפ"ב választja meg a közgyűlés egyhangulag az azóta változatlan népszerűség közepette áldásosan működő Loschitz Ferencet elnökké.

1924-ben י"ד אדר תרפ"ד Katz Áron felkerésére Domány Ernő tartja vasárnap esténként az előadásokat: bibliamagyarázat és Talmudtanulás.

שבת שירה szombatjára Loschitz Ferenc elnök 20 széket adománvozt a növekvő érdeklődés kielégítésére.

Elismerés illeti a Talmudtóra érdemdús vezetőségét odaadó, önzetlen fáradozásáért.

Házkáráh egylet módosított alapszabályai alapján 1938 március 14-én י"ד אדר ב' תרצ"ח megválasztott vezetőségének névsora:

Elnök: Loschitz Ferenc. Tiszteletbeli elnökök: Földes Ö. Ede és dr. Gyarmati Dezső. Alelnök: Katz Mór. Tiszteletbeli alelnökök: Berényi Márkusz és Révész Miksa. Pénztárnok: Steiner Lajos. Gazda: Hevesi Samu. Ellenőr: Ekstein Mór. Választmány: Darvas Lajos, Friedländer Nándor, Fenyvesi Bernát, Gerő Miksa, Grünfeld Hugó dr., Lajta Ernő dr., Mandel Samu,

Schlesinger Lipót, Steiner Adolf, Schwarcz Dezső, Schwarcz Vilmos, Szenczer Samu, Tauszig József, Tauszig Sándor, Tencer Mór, Vajda Miklós, Weisz Zsigmond, Választmányi póttagok: Beermann Adolf, Frank Kálmán, Fehner Dezső, Krausz Vilmos, Rózsa Gyula, Vajda Zsigmond.

A Talmud Tóra vezetősége.

Elnök: Földes Ö. Ede. Társelnök: dr. Gyarmati Dezső. Alelnökök: Révész Miksa, Gerő Miksa, dr. Grünfeld Hugó. Titkár: Fehner Dezső. Választmány az egyesület teljes tisztkara, továbbá dr. Blanz Tibor, Gold Géza, Ziering Zalel, Korányi Adolf. Védnökök: dr. Rosenák Miksa egészségügyi főtanácsos, dr. Schäffer Zsigmond VI. kerületi iskolaszéki elnök.

”עולליה הלכו שבי לפני צר” (איכה א' ה')

א”ר יוחנן בא וראה כמה חביבין תנוקות לפני הקב”ה. גלתה סנהדרין ולא גלתה שכינה עמהם, גלו משמרות ולא גלתה שכינה עמהם — וכיון שגלו תנוקות גלתה שכינה עמהם: הה”ד עולליה הלכו שבי לפני צר, מיד ויצא כל הדרה. (מדרש רבה א')

„Gyermekei fogolyként mentek az ellenség előtt“... „és kivonult Ciónból minden glória“.

Rabbi Jochanan és Rabbi Juda egyöntetű magyarázata: Jöjj és lásd mennyire kedves az Örökkévaló előtt, ha a gyermek tórát tanul. Kiűzetett a szanhedrion, az Örökkévaló glóriája tovább maradt: kiűzetett az őrség, az Örökkévaló glóriája maradt. Amidőn azonban a gyermekeket ejtette az ellenség foglyul, nyomban kivonult Ciónból minden glória.

A Talmudtóra ezt a szellemet igyekszik szolgálni és amint eddig a jövőben is szép eredményekről fog beszámolhatni. — Ehhez is agondviselés áldását kérjük.

להבין ולהשכיל דשמוע ללמוד וללמד דשומר ולעשות ולקיים:

Egyesületünk vezetősége visszatekintve az eddig megtett útra, elért minden olyan eredményt, amelynek kiépülésében reális alapon lehetett bízni. Idő és tér hiánya folytán nem foglalkozhatunk az egyes egyének lelkes és buzgó közreműködésével, „מעשה איש ופקודתו” bár mindegyik dúsan rászolgált. Tekintsék jeles vezető hit-testvéreink ez ünnepi megemlékezést az egész egyesület őszinte hálájának és elismerésének jeléül.

Imaegyesületünk kizárólagos célja és szigorú ügyrendje tagjaiban ezután is éltetni a reményt, ápolni a jövőbe vetett bizalmat és hazaszeretetet. Loschitz Ferenc elnökünknek ajkáról az egyesület 25 éves jubileuma alkalmával — elhangzott mondat bevésődött szívünkbe. „Elődeink nyomdokain tovább kell haladnunk, akik egyesületünk alapkövét tették le és most rajtunk a feladat, hogy szent és nagy céljainkat megvalósítsuk”. Hallgassa meg az Örökkévaló minden vallásos ember buzgó imáját. Üljenek el a körülöttünk csapdosó gyűlölet hullámai! שִׁמְךָ מִים רַבִּים! az igazság, a megértés szelleme lebegjen az emberiség fölött mindnyájunk üdvére. Lélekből, sóhajos áhitattal mondjuk naponta az ima szavait. ותבטל מעלינו ומכל עמך בית ישראל בכל מקום שהם כל גזירות קשות ורעות! ותטה לב המלכות עלינו לטובה ותגזור עלינו גזירות טובות! אמן עשׂק לם! ויסעו מחרדה ויחנו במקדלות ת ר ה ין.

„ויברא אלפים את שני המארת הגדולים”.

„És megteremté a Mindenható a két nagy világító testet. A nagyvilágító testet, hogy világítson nappal és a kis világítót, hogy viágítson éjjel és a csillagokat” (I. M. I. 16.). Ilyen két világító fényt sugárzó alkotásnak lehet nevezni a mult század két igazságosan üdvös törvényét. 1. az emancipációt. 2. a recepciót.

Az emancipáció: 1867. XVII. t.-c. I. §. „Az ország izraelita lakosai a keresztény lakósokkal minden polgári és politikai joggyakorlására egyaránt jogosítottaknak nyilvánítatnak” Ezen törvény egy hosszú, fáradságot nem ismerő, válságos küzdelem egyik eredménye volt.

Deák Ferenc, báró Eötvös József és az általuk vezetett párt humanitása, szabadelvűsége és nem utolsó sorban államférfiúi bölcsessége és hazafias előrelátása, látta méltányosnak a zsidóságot honpolgári jogokkal felruházni. Bírjuk nagy államférfiak, főhercegek nyilatkozatát, hogy felekezetünk az idők folyamán igazolta hervadhatatlan érdemű pártfogóinak reményét és bizalmát. A zsidó kikerülván a ghettó megszégyenítő és rátermett képességeit, elfojtó falai közül, egész tehetségével szolgálta hazáját. Kereskedelemmel, iparral, tudománnyal, művészettel, ahol csak erre alkalma nyílt. Mint egyén érvényesülhetett, a szabadságnak jótékony hatású napsugarát élvezhette ő is, mint más felekezetű polgártársa. Ez volt felekezetünk részére az egyik nagy **világító alkotás**. A zsidó közösségről azonban nem történt gondoskodás, az továbbra is magánhordotta az idegenség bélyegét. A recepció: 1895 XLIII. t.-c. jelentette a második nagy világító alkotást. I. §. „Az izraelita vallás törvényesen bevett vallásnak nyilváníttatik. 1895 október 1-én történt szentesítéséért boldog emlékű királyunk, I. Ferenc József ayai gondoskodásának tartozunk örök hálával.

Eme szerény kis történelmi visszapillantás egyesületünk történetével most annyiban van összefüggésben, hogy 1896-ban a recepció bölcsőkorában alakultunk s im működésünk 42-ik évét ugyanezen, valamint az emancipációs törvény, — fájdalom — **komolynak látszó betegágyánál kell, hogy virasszunk.**

Ha nagy államférfiak által méltányosnak tartott törvényt a bibliai világító testekhez hasonlítottuk, úgy most — továbbra is e képletnél maradva, — **nap és boldfogyatkozást szenvedünk át.**

Van azonban a zsidóság belső szerkezetének egy igen hatalmas lendítőkereke, az úgynevezett ; **bizalom** a gondviselésben, reménység az Isten segítségében. Ez ad erőt minden lankadónak, aki a Mindenhatóban bíz.

„Ápoljátok, keressétek a haza jólétét, mely honnak
fiai vagytok, mert annak jóléte a ti jóléteketek bizto-
sítja“. (Jerm. 29. 7.).

ולא מצאה היונה מנוח ל"כה" רגלה. (בראשית ח' ט.)

Fájdalom még a כה elmélet mellett sem biztosíthat nyugalmat magának a zsidó. Ez magunkba szállásra int bennünket מעל הארץ (u. o.) talán, mert könnyen veszik a Tórát az egész földön.

Ebben az évben több okunk van remélni minden jót.

הרואה "ט" בחלום סימן יפה לו. (בב"ק נ"ה.)

„Aki a „ט” betűt látja álmában, jó hírt várhat”, mert az első „ט” betű a Tórában a טוב = jó szóban fordul elő.
ת"ר"צ"ט.

ואין טוב אלא תורה.

Csak a Tóra ápolása nyomán remélhetjük a jó lét fakadását.

A böles király mondja: קשרם על נרגרותיך „Vedd a Tóra igáját a nyakadba”. Ennek révén ölt a zsidó ember magára elismerést és megértést varázsoló jellemet. Míg ennek hiányában üldöztetés osztályrészünk על צוארינו נרדפנו „a tóramentes nyakunk miatt üldöztetünk”, olybá tekintetünk, mint, = נחשבנו כצאן לטבח יובל az üldözött vad.

מנין לשחיטה? = honnan ered az üldözés? Felelet: שנאמר: הולין כיו = a nyak tétlenségéből! מן הצואר! זאת תורת! Mint írva van: ez a Tóra! (u. o. B. old.)

ידי רצון למלאות פגימת הלבנה כמו שהיתה קודם מיעוטה!
אמן.

לזכרון עולם.

ויבואו האנשים עם הנשים אשר נדבה לכן אותנה בחכמה
איש ואשה כמתנת ידם!

ADOMÁNYOK

1903 ápr. 30. Szefira-készlet, Wachsmann Lipót adománya. — Iratszekrény, Schönwald Márton adománya.

1904. II. 7-én Mohr Gábor templomelüljáró az egyletnek egy Megilloh-tekerceset ajándékoz. „מגילת אסתר”

1909 dec. hó Szécsi Lajos egy ezüst serleget adományoz az egyesület részére.

1911 jan. 1. Szécsi Lajosné adománya: 1 drb. plüs Schulchan takaró.

1912 szept. 23. Tisch Adolf adománya: 1 fehér tóráköpeny.

1913 dec. hó. 1 drb. ezüst Chanuka menora dr. Gyarmati Dezső adománya.

1919 szept. 1. Hajdu adománya nér neschomo-készlet.

1925. II. 25. Schönwald Márton és Wertheimer Arthur adománya: a Schulchan feletti beüvegezett nagy tábla.

1930. február 9. Weisz Zsigmond: egy előimádkozó szekrény. — 1930. november 30. Egy tüllfüggöny, vllanycsillár az előimádkozó előtt. Ezüst díszek javítása, aranyozása a frigyszekrénynek, a Tóra-ruhák javítása, csengők rendezése, függöny.

1930 november 30. Neumann Ferencné צורמל בת משבע néhai Schwarz Mayer leánya egy értékes Schulchantakarót adományoz. Elhalálozása után örökös maszkirt igényel. A választmány így határoz.

Tóra-adományok:

1 drb. ספר תורה Glaser adománya.

1 drb. ספר תורה Tises Adolf adománya.

1 drb. ezüst klé kodesch „ „ „

1 drb. plüszöltöny „ „ „

1936 február hó: 1 darab ezüst kancsó, 1 darab valódi ezüst mosdótál לנשיאות כפים Loschitz Ferenc adománya néhai Loschitz Ferencné עיה רחל בת רבקה עיה emlékére. ג' אדר א' תרצ"ה.

Itt említjük meg: megboldogult édesanyja emlékére Schwitzer Lajos, a rendes egyesületi és talmudtőrai tagsági díjon kívül 50.—, azaz ötven pengőt adományozott. 1937

Mann I. Rafael adománya: 1 drb. ezüstserleg.

Maróbu Guidó és neje: 1 drb. פרוכת לבנה למוכיר נשמות frigyszekrény-függöny.

Fenyvesi Bernát közbenjárásával.

Bálintné adománya: 1 drb. ezüst tóramutató.

Kohn Lipótné adománya: 1 drb. fehér tóraköpeny.

Világ N. adománya: 1 Tóra-öltöny és Schulchan-abrosz.

Morgenstern Teréz 1 drb. klé Kodesch

Letéként őrizve:

1 drb. ספר תורה Domány Ernő tulajdona.

1 drb. ספר תורה Mandel Sámuel tulajdona.

שויתי ד' לנגדי תמיד, כי מימיני בל-אמוט.
 „Az Örökkévalót képzelem szüntelen magam elé,
 jobbomon őriz, hogy meg ne rendüljek.

אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי.
 Ezekről emlékezvén magamba szállva,
 kiöntöm lelkem a Gondviselés előtt.

מזכיר.

יִזְכֹּר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אָבִי מוֹרִי*)
 שְׁהִלֵּךְ לְעוֹלָמוֹ בְּעִבּוֹר שְׁאֲנִי נוֹדֵר
 צְדָקָה בַּעֲדוֹ. בְּשֹׁכֵר זֶה תְּהִי נַפְשׁוֹ
 צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת
 אֲבֹרָהִם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב שְׂרָה רַבֵּקָה
 רַחֵל וְלֵאָה וְעַם שְׂאֵר צְדִיקִים
 וְצַדִּיקֵיזוֹת שְׁבָנִן עֵדֶן וְנֹאמֵר אָמֵן :

Mazkir
 az atyáért:

יִזְכֹּר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אִמִּי מוֹרְתִי*)
 שְׁהִלֵּכָה לְעוֹלָמָהּ בְּעִבּוֹר שְׁאֲנִי
 נוֹדֵר צְדָקָה בַּעֲדָהּ. בְּשֹׁכֵר זֶה
 תְּהִי נַפְשָׁהּ צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים
 עִם נִשְׁמוֹת אֲבֹרָהִם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב
 שְׂרָה רַבֵּקָה רַחֵל וְלֵאָה וְעַם שְׂאֵר
 צְדִיקִים וְצַדִּיקֵיזוֹת שְׁבָנִן עֵדֶן
 וְנֹאמֵר אָמֵן :

Mazkir
 az anyáért:

*) Itt az elhunyt neve említendő.

Felejtethetelen emlékű

יחיאל
 מרדכי יוזפא בן הענשטשע
 meghalt: 1926. év december hó 16 napján.
 נפטר ביום י"א לחודש מנחם שנת 2972

ת' נ' צ' ב' ה.

Fekszik a _____ i temetőben. Parcella sz. _____ sor _____ sír.

Év	Hó	Nap	A hét mely napján
1939	Január	2	Hétfő
39	december	23	Szombat
41	Január	10	Péntek
44	december	31	Szerda
42	" "	19	Szombat
44	Január	7	Péntek
44	december	27	Szerda
45	" "	15	Szombat
47	Január	3	Péntek
47	december	24	Szerda
49	Január	12	" "
49	december	31	Szombat
50	" "	20	Szerda
52	Január	9	" "
52	december	29	Hétfő
53	december	17	Csütörtök
55	Január	5	Szerda
57	december	26	Hétfő
56	" "	15	Szombat
58	Január	3	Péntek
59	december	22	Hétfő
60	Január	11	Péntek
60	december	30	Péntek
1961	" "	18	Hétfő

Felejtethetlen emlékü

מאמר זכר לזאת ע"י

meghalt: 1938 év november hó, 9 napján.

שנת 5798 לפט"ר ביום 12 לחודש מרחשוון

ת"נ צ"ב ה.

ekszik a i temetőben. Parcella sz. sor sir

Év	Hó	Nap	A hét mely napján
1939	október	28	Szombat
40	november	16	" "
41	"	5	Szerda
42	október	26	Hétfő
43	november	13	Szombat
44	"	1	Szerda
45	október	22	Hétfő
46	nov.	9	Szombat
47	október	29	Szerda
48	november	17	" "
49	"	7	Hétfő
1950	október	27	Csütörtök
51	november	14	Szerda
52	"	3	Hétfő
53	október	24	Szombat
54	nov.	11	Csütörtök
55	október	31	Hétfő
56	"	20	Szombat
57	november	9	" "
58	október	29	Szerda
59	november	16	Hétfő
1960	"	5	Szombat
61	október	25	Szerda
62	november	12	Hétfő

הקביעות לשנת תרצ"ט.

Az ez évi naptári ünnepek beosztását irányító
rögzítés = קביעות

"בח"ג

vagyis ג = annyi mint hétfő, erre a napra esik Rós-Hásono első napja.

A ה = annyi mint חסירה = hiányos, vagyis חשן = Cheswan és Kiszlew = כסלו hiányosak, tehát csak 29 napot számlálnak. E szerint כסלו és שבט hónapokban csak 1 napos חדש הראש-t tartunk.

A ג = annyi mint kedd, a hét erre a nap ra ג'סן hó elseje és פסח ünnep első napja.

שנה פשוטה.

Egyszerű év (nem szökőév).

במחלה					גאל			ביאת			
5	200	5	40	2	30	1	3	400	1	10	2
252					34			413			

Reméljük a szenvedő emberiség megváltását.

A hónapok nevei:

ניסן, אייר, סיון, תמוז, אב, אלול,
תשרי, חשוון, כסליו, טבת, שבט, אדר.

Szökőévben = שנה מעוברת még egy hónapot szám-
lálunk ואדר שני vagy אדר.

ניסן = 30 nap	אייר = 29 ⁿ nap
סיון = 30 „	תמוז = 29 „
אב = 30 „	אלול = 29 „
תשרי = 30 „	טבת = 29 „
שבט = 30 „	אדר = 29 „ rendes évben
אדר א' = 30 „ (szökőévben) (szökőévben a második אדר 29.)	

כסליו és חשוון, néha mindkét hónap teljes (מלא), vagyis 30 napos. Ilyenkor azt mondjuk, hogy שלימים = teljeseek. Akkor a קביעות középső betűje „ש” lesz.

Néha mindkettő hiányos, csak 29 napos, akkor a középső betű „ח” = חסרים, mint az idén.

Időnként חשוון hiányos, de כסליו teljes (30 napos), akkor azt mondjuk כסדרן = sorrend, vagyis egyik teljes, a másik hiányos és így tovább az összes hónapok így váltakoznak.

Hónapok,

amelyeknek ראש חודש-a mindig csak egy napos:

ניסן, סיון, אב תשרי, שבט

amelyeknek ראש חודש-a mindig kétnapos:

אייר, תמוז, אלול, חשוון, אדר, ואדר.

Вáлтозик: כסלו és טבת.

Ha כסלו és חשוון teljesek, úgy kétnapos, ha hiányosak, úgy egynapos. Ha חשוון hiányos, כסלו teljes, úgy egynapos, ellenben טבת kétnapos ראש חודש.

Ugyanarra a napra esik:

א"ת = תשעה באב	1-ső napja, mint פסח
ב"ש = שבועות	2-ik „ „
ג"ך = ראש השנה	3-ik „ „
ד"ק = שמחת תורה	4-ik „ „
ה"צ = צום כפורים	5-ik „ „
ו"פ = פורים שעבר	6-ik „ „

A közönséges évek jelei (סימן) = קביעות:

בש"ה, בח"ה, גכ"ה, הש"א, הכ"ה, זש"ה, זח"א.

A szökőévek (מעוברות) jelei:

בש"ה, בח"ה, גכ"ה, הש"ה, הח"א, זש"ה, זח"ה.

Az első betű Róshásonoh első napja. a második betű שלימים, חסרים חשוון, כסלו hónapokat mutatja, hogy sorrendűek, teljesek, vagy hiányosak, כסדרן.

הן אלה קצות דרכיו ומה שמין דבר נשמע בו,
ורעם גבורותיו מי יתבונן. (אי"ב כ"ה י"ד.)

Ime ezek az Ő mibenlétének részei. Oh, mily csekély ami ebből érthető. Az Ő hatalmának mennydörgését lehetetlen kitudakolni. (Jób, 26. 14). Bírálhatja-e az ember a világ rendjét? A gyarló halandó, Isten gondviselésének áthatatlan terveiről ítéletet mondhatja-e?

אמר ר' נחמן משל לחרושת קנים שלא היה אדם יכול להכנס בתוכה, שכל מי שהיה נכנס לתוכה היה טועה, מה עשה פקח אחד כסה ונכנס כסה ונכנס. ויצא דרך הכסוה — התחילו הכל מתכנסין ויוצאין דרך הכסוה. ר' נחמן אמר חורי משל לפעמין גדולה שהיו לה פתחין הרבה, שכל מי שהיה נכנס לתוכה היה טועה, מה עשה פקח אחד, נטל פקעת של גמי וקשרה כנגד הפתח ונכנס דרך הפקעת ויצא דרך הפקעת, התחילו הכל נכנסין ויוצאין דרך הפקעת. . . .

Rabbi Nachmon a Gondviselés akaratát fürkészni óhajtó bölcselkedőkhöz így szólt.

„Sűrű bozontos rengetegbe aki bemerészelt, eltévedt, nem került ki többé, elpusztult. Míg végre egy tapasztalt ember, fűrésszel, fejszével utat nyitva magának, bátran bement és kijutott a taposott úton. Utána mindenki bejuthatott a taposott úton. Utána mindenki bejuthatott egészen addig, amíg út volt jelölve. — Addig ameddig elődeik, bölcsseink megjelölték az utat, eljuthatsz, nem fogsz eltévedni az Örökkévaló egy istenség fogalmának keresésében. A bölcselkedésben.

Vagy hasonló egy nagy királyi kastélyhoz, melyben igen sok ajtó volt. Aik betért, eltévedt. Végre egy tapasztalt ember mert bemenni, hogy a bejárat ajtajára kötött egy hosszú zsinórt és azt kezében tartva, ment és vissza is kijutott a zsinór irányában.

A zsinór a Tóra, ahoz ragaszkodva, kézbentartva, bölcselkedhetünk, kutathatunk, de az eredmény nem lehet más, mint ami a Tórában van:

שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד. (בראשית רבה פ' י"ב)

a föld szülöttje a gondviselés megfoghatatlan útjait kifürkészni nem képes.

דרש רבי עזרא זימנן אמר לה משמיה דרבי אמי וזימנן אמר לה
משמיה דרבי אסי מאי דכתיב טוב איש חונן ומלואו יכלכל דבריו במשפט
לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו וילבש ויתכסה במה שיש
לו ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו שהן תלויין בו והוא תלוי במי
שאמר והי העולם. (חולין פ"ד ע"ב.)

Rabbi Awira hirdette Rabbi Ame nevében: Mit értett Dávid azzal a mondásával, hogy „dolgát igazságosan végzi”? (Zsolt. 112. 6.)

Az ember kevesebbet egyen, igyon, mint a jövedelme. Ruházkodjon jövedelméhez mértén. Tisztelje felelőségét és gyermekeit tehetségén felül. — Mert azokról ő tartozik gondoskodni, saját magáról meg a Vilgteremtője.

אין אדם נתפס על צערו (ביב ט"ו)

Az ember nem felelős elkeseredésében tett kijelentéséért.

אין משיחין בסעודה — שמא יקדים קנה לושת
ויבא לידי סכנה. (תענית ה')

Rabbi Jichok tanította Rabbi Jochanan nevében:

„Ne beszélgessünk evés közben; nyelési zavarok veszélye miatt“. Elfogadot szigorú étkezési szabály. A „ש"ע"א"ה"ס"ק"ע első pontjaként szerepelteti ezt a rendelkezést. A „היטב באר" hozzáfűzi: még Tóraigéket se mondjunk, mialatt eszünk. (Költőnk jó nyomon járt:

„szavuk se igen van azalatt míg esznek,
természete ez már a magyar embernek“).

אנא משאי מלא הפנאי מיא ויהבו לי מלא הפנאי מיבותא.

„Bőven öntözöm kezeimet a kézmosásnál, ezért részesülök bőven áldásában“. — (Igy szólt, רב רב חסדא aki gazdag volt s a „נמילת דים" kézmosás gondos betartásának tulajdonította vállalkozási sikereit. — Egyébként utalás a becsületességre. „Tiszta kézzel kezeljük a ránk bízott javakat, biztos siker a boldogulás. (hoz).

בשלשה דברים האדם ניכר: בכיסו, בכוסו, בכעסו.

Három dolognál ismerhető meg az ember: 1) A zsebébenél, 2) poharánál, (értssd az ivásnál), 3) ha ingerült.

גמל במדי אקבא רקדא. (יבמות מ"ה.)

A médiából jövő ember (értssd: messziről) mondhatja, hogy náluk a teve a véka fenekén táncol. (nem lehet megcáfolni).

דאכיל אליתא — משא בעליתא. (פסחים ק"ד)

Aki zsíros, értssd: drága dolgokat eszik (aljoszó), az eladósodik és a hitelezők elől a padlásra rejtőzik.

האי מאן דנותן ברכה לחבירו ואמר לו וכן למר. (מילה כ"ז)

Akinek jót kívánnak („וכן למר“) „Önnek is“ szavakkal válaszoljon nyomban vissza.

Raw rendelte el egy vele megtörtént eseményből kifolyólag. Rav Huno silány öltözékben volt Rawnál. Raw dorgálására azzal mentegetődzött, hogy kiddus-bor beszerzése céljából zálogosította el jobb öltözékét. „Adja a Mindenható, hogy drága selyem fedje testedet“. Rav Huno kiházasította fiát és a lakoma után ledőlt egy ágyra pihenni Alacsony termetű lévén, leányai és menyeyei nem látták és selyem „belépőjüket“ arra az ágyra dobálták, hogy Rav Hunot befedte a selyem. Ekkor Raw szólt Rav Hunóhoz: beteljesedett áldásom. Miért nem mondtad: „Önnek is“? Talán alkalmas pillanat volt és beteljesedett volna. — Innen a szólás, hogy ג מ ל מ ר szavakkal felelünk a jókívánatokra.

האי מאן דקרא אכבא ואמר לו איין, קום אדוכתך משמע.

Ha valakit meglátogatandó, lakásának ajtaján kopogsz és így szólnak bentről: „igen“, akkor az azt jelenti, hogy maradjtint. (És majd bentől jönnek ki hozzád).

A megejlölt talmud helyen arról van szó, ha valaki jön a béréért, vagy járandóságáért a házigazdához és kopogtatására a házigazda „igen“-nel felelt: belépve megrúgta emezt a házigazda ökre, vagy megharapta a kuttyája, nem kötelezhető kártérítésre, vagy gondatlan-sági következményekre. Indokolás: mert az „igen“ szó nem jelent engedélyt, vagy bátorítást a belépésre. Erre „יֵכְנֵם“, „beléphet“ vagy „תִּיעוֹרֵר“ szavak használatosak.

אסיה דמנן, מנן שווא. (בב"ק פ"ד)

Orvos, ki ingyen gyógyít, annyit is ér.

דווי קם מקמי סבא דארמאי. (קדושין ל"ג)

Az ős ember előtt felekezetre való tekintet nélkül, kellj fel: tiszteld!

זודאי קלילי ואורחא רחיקא. (סוכות ק"ז)

Az útravaló kevés, az út hosszú.

Mar Ukwoh fiával küldte a szokásos Jom Kippur előtti adományát egy általa évek óta támogatot családnak. A fia visszahozta a pénzt, hogy az illető nincs rászorulva, mert drága bort fogvaszt az étkezésnél. „Akkor kétszeresen kell, hogy küldjek“ — szólt Mar Ukwoh, ha ilyen nagy a kiadása. — Igyekezni kell jó-tékonysággal sok útravalót szerezni — szólt halálos ágyán, — mert hosszú az út, ahová készülök menni.

בר בי רב אמרי: אדלא אבידנא בחישנא. (שבת קכ"ב)

Raw iskolája jellemezte így az öregséget: „Nem vesztettem el semmit, mégis keresgélek“. (Értsd: hajolva jön; keresi az észrevétlenül tova tűnt ifjúságát).

נרשאי נשקד, מני בכך. (חולין קכ"ז)

„Nársói ember csókolt, számláld meg fogaidat“ (E hely híres volt tolvajairól).

מר בריה דרבנא עבר הולא לבריה חונה לרבנן דהוּ קא בדהי טובא, אייתא כסא דמוקרא בת ד' מאה זוזי ותבר קמיהו ואעציבוי. (נרכוז 5)

Márböré Dorawina kiházásította fiát. Láttá, hogy a jelenlevők túl határtalanul mulattak, összetört egy drága üvegserleget, hogy az élet halandóságára terelje figyelmüket. תוספות Toldalék című kommentár erre vezet vissza az eljegyzés alkalmával szokásos tányér eltörést.

מעשה ברבי עקיבא שעשה משתה לבנו
ועל כל כוס וכוס שהביא אמר: חמרא וחיי לפום רבנן . . .

Rabbi Akiba fia lakomáján, minden felszolgált pohár bor után a „bor és élet a bölcssek ajkára“! szólást alkalmazta. Innen a hagyományos ל ה י י ש szokás.

היים יוסף דוד אזולאי = חיד"א.

Egyébként a ל ה י י ש pohár köszöntőt a מני ל ה szövegéből. vezet le a tőle megszokott szellemességgel:

ויאמר המלך לאסתר במשתה היין מה שאצתך וינתן לך.

„És szól a „Király“ (a világ királya) Eszterhez, (a benne bízó emberiséghez) a borivásnál: Mi a kívánságod, teljesítem! Így azt kívánunk, ami mindenkinek legfőbb óhaja: élni. — ל ה י י ש,

כי דיכי דלמטיא שיבא מכשורא. (סנהדרין 11)

„Hogy mindenkire egy kis szálka jusson a gerendából“. T. i. Rav Hanu és Rav Sésesz, ha valami ügyben dönteniök kellett, összhívták a többi oktató bölcseseket is, hogy a felelősség ne egyedül őt, hanem megosztva mindenkire jusson egy kicsi.

סדרי שיקרא אאוגרייהו זילי. (סנהדרין)

Az aki felbérelte, veti meg legmélyebben a hamis tanut.

האי מנייהו דקדים שתיק, מיוחס טפי. (קדושין ע"א.)

„Aki előbb elhallgat előkelőbb“.

Ha ketten összeszólalkoztak és az egyik elhallgatott, Palesztinában nemességet állapítottak meg abból a körülményből az engedő okosabb javára.

למתא ירקא, ירקא שקיל. (מנחות כ"ד.)

A zöldfőzelék városába (értsd: piacára) vidd a zöldfőzeléket, (ha mindjárt ott amúgyis sok van; de csak ott lehet eladni, mert a vevő is csak oda jön venni).

עבדי בישׁי בתר דעבדין מתמלכין. (כ"ב ד.)

„A nem jó alkalmazottak, cselekvés után gondolkodnak“ (értsd: tanácskoznak), mikor már rosszul cselekedtek.

פשוט נבילתא בשוקא ושקיל אנרא. (פסחים ק"ג.)

„Vállalj akár döngnyuzási munkát az uccán és érdeemeld ki a munkabért“. (Értsd: ne szorulj kegyelem adományra).

פרצה קוראה לגנב. (רש"י דברים כ"ב, כ"ג.)

„A nyílt rés hívja a tolvajt“ (Értsd: alkalom szüli a tolvajt).

תנא דבי אליהו ששת אלפים שנה הוי עלמא:

ב' אלפים תוהו, ב' אלפים תורה, ב' אלפים ימות המשיח. (ע"ז ט.)

Az Élijáhu iskolájában tanították: 6000 évig áll a világ. 2000 év pusztaság, kietlenség, 2000 év Tóra műveltség, 2000 év messiási korszak. — A 2000 év Tóratanulás, Ábrahám 52-ik évétől számítódik.

(הנפש אשר עשו בחרין.)

שמה בחור בילדותך וישיבך לבך בימי בחורותך.

והלך בדרכי לבך ובמראי עיניך . . . (קהלת י"א ט).

„Örvendezz ifjú, fiatal korodban!

Vigadjon lelked, ifjúságodban!

Menj zavartalanul szíved és szemed óhaja után...

אמר ר' שמואל בר יצחק ובקשו חכמים לנגוז ספר קהלת מפני שמצאו בו דברים שהם מטין לצד מינות. אמרו זה חכמת שלמה? שאמר שמה בחור בילדותך...? משה אמר (במדבר ט"ו) לא תתורו אחרי לבבכם, שלמה אמר הלך בדרכי לבך? הותרה הרצועה לית דין ולית דין?

A bölcsek ki akarták vonni Salamon „predikátor“ könyvét „Kohelet“ a nyilvános használatból, mert istentagadás felé hajlást véltek benne felfedezni. Így szóltak: „ez Salamon bölcsesége?“ Mózes írta: ne igazodjatok szívetek és szemeitek kívánságához. Salamon ezzel szemben írja: „Menj szíved és szemed óhaja után“. — „Mintha felbomlott volna minden erkölcsi kötelék; nincs törvény nincs jog!“ Amidőn aztán tovább olvasták a szöveget:

ודע כי ער לך יביאך אלקים במשפט (שם).

„De tudd meg mindezt az Örökkévaló számadására von“ (u. o.) így szóltak: bölcsen mondotta Salamon.

יפה אמר שלמה.

Hasonló egy ketrecben tartott szárnyashoz, előtte bőséges élelemmel.

Egy másik szárnyas így szólt hozzá: „Boldog lehetsz, ennyi élelemmel vagy ellátva!“

„Az élelmet látod“ válaszolt a másik (rabságomat) ketrecemet nem látod?

Ezért mondja Salamon bölcsen: „tudd meg az Örökkévaló minden körülményeidet mérlegeli. Ő látja rabságodat és élelmedet is.

שמואל בריק בספרא, רב יוחנן בריק בינוקא. (חולין צ"ה ע"ב).
רש"י בינוקא: דשיל ליה פסק לי פסוקי.

Az amarita Sámuel könyvet nyitott fel, ha útmutatást, sugallatot keresett valamilyen dologra. A könyv első szava, vagy sora mindig megjelöli valamilyen formában a követendő tanácsot.

Raw Jochanan egy mit sem sejtő gyerektől kérdezett egy verset vagy mondatot és annak tartalma szerint cselekedett, ha nem tudott határozni.

פוק חוי מה עמא דבר. (מנחות ל"ה).

„Menj, nézd mi a gyakorlat“ (s ahhoz igazodj.)

שב שני הוא כפנא ואבבא דאומנא לא חליף. (סנהדרין כ"ט).

Hét évig tombolt az éhínség; az iparos ajtaján nem tudott bejutni.

משחרב בית המקדש במלך השמיר ונופת צופים
ופסקו אנשי אמנה מִישראל שנאמר (תהלים י"ב) הושיעה ד' כי נמר
חסד וכו' (ע"ב גמ') ופסקו אנשי אמנה אמר רבי יצחק אלו בני אדם
שהם מאמינים בהקב"ה, דתניא רבי אליעזר הגדול אומר כל מי שיש לו
פת בסלו ואמר מה אוכל למהר אינו אלא מקטני אמנה. (סוטה מ"ה).

A szentély elpusztulásával megszűnt többek között az igazi bizodalom a gondviselésben. A bizodalom, ahogy azt Rabbi Eliezer hagodajl értelmezi:

„Akinek van kenyér a kosarában és azt mondja, mit eszem holnap, az nem más, mint „kishitü.“

בוצין בוצין מקטפי ידיע. (ברכות מ"א).

A gyümölcsöt már bimbóján meg lehet ismerni, (hogy sikerül-e és hogy tökéletes lesz-e; úgy a gyermek felismerhető későbbi rátermettség.

אמר רבי חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר ולרארם הטיב בעבורה (בראשית י"ב) והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזה אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרי. (בב"מ נ"ט ע"א.)

Rabbi Chelbó mondotta: Igyekezzen a férfi a feleségét tiszteletben tartani, mert minden áldás a nő érdemében jön a házhoz. Így van megírva „És Awram boldogulhat miatta“. I. M. I. 12. Így szólt Rawo híveihez: Becsüljétek nejeiteket, hogy meggazdagodjatok.

תנו רבנן שלשה צועקין ואינן נענין, ואלו הן: מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים, והקונה אדון לעצמו, ומי שאשתו מושלת עליו. קונה אדון לעצמו מאי היא איכא דאמרי תולדה נכסיו בנכרי איכא דאמרי הכותב נכסיו לבניו בחייו איכא דאמרי דביש ליה בהא מתא ולא אויל למתא אחריתא. (בב"מ ע"ה ע"ב.)

Hárman kiáltoznak segítségért az Örökkévalóhoz, de nem hallgatja meg őket:

1. Aki tanuk nélkül kölcsönöz pénzt.
2. Aki felett felesége uralkodik, akadályozván őt vallási érzésének ápolásában.
3. Aki életében gyermekeire írta vagyonát.

הכרך קרייך חמרא אוכפא לגבך מוש. (בב"ק צ"ב.)

Ha barátod számarának nevez, vedd a nyeret hátradra. (Hágár Ábrahám egyenrangú feleségének képviselte magát. Az angyal kérdezi Hágártól: „Hágár Sára szolganője honnan jössz?“ Hágár így felelt: „Sára úrnőmtől menekülök.“ Szolganőnek nevezték, elismerte úrnőjét.

אפילו ריש גרנותא מן שמיא מוקמי. (ברכות ס"ג.)

még a vízmerítés felügyelőjét (a kútnál, hogy ki merítse előbb) is a menyekben jelölik ki (erre a tisztságra). Értsd mindent az Örökkévaló irányít.

ב"ה.

תחל השנה וברכותיה.

HOZZON ÁLDÁST AZ ÚJ ESZTENDŐ.

בִּישׁוּעָה וּבְרַחֲמִים

40 10 40 8 200 2 6 5 70 6 300 10 2

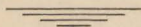
306

393

Számértéke: 699; egyenlő a beköszöntő év számértékével.

„JÖVŐK SEGÍTSÉGGEL ÉS IRGALMASSÁGGAL“.

699 = תרצ"ט

Felelős kiadó: Domány Ernő, VII, Király-u. 89.
Viktória-nyomda, Király-u. 9.